

Asia: VN/1026/2024

Lausuntopyyntö Olkiluoto 1- ja Olkiluoto 2- laitوسyksiköiden käyttöiän jatkamista ja lämpötehon korottamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Olkiluodon ydinvoimala on Suomen merkittävin sähköntuottaja. OL1 ja OL2 laitوسyksiköt tuottavat nykyisin yhteensä noin 17 % Suomen sähkön tarpeesta ja yhdessä laitوسyksikön OL3 kanssa Olkiluodon ydinvoimala tuottaa noin kolmasosan Suomen tarvitsemasta sähköstä.

Esitetty hanke, jonka tavoitteena on OL1- ja OL2-laitوسyksiköiden käyttöiän pidentäminen ja lämpötehon kasvattaminen, on erittäin merkittävä. Ydinvoimalan laitoksen käyttöön liittyy aina kohonnut suuronnettomuusriski ja sen tuottama korkea-aktiivisen käytetyn ydinpolttoaine aiheuttaa huolellisestikin loppusijoitettuna erittäin pitkäikäisen riskin ympäristölle. Olkiluodon ydinvoimalan sähköntuotannosta ei ole tähän mennessä todettu aiheutuneen merkittävää ympäristöhaittaa sen normaalitoiminnassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (ELY-keskus) katsoo, että Olkiluodon ydinvoimalan hankkeen arviointiohjelma on huolellisesti laadittu kokonaisuus. ELY-keskus kuitenkin korostaa, että YVA-menettely on hankkeiden suunnitteluväline, joka mahdollistaa valitsemaan hankkeessa ympäristövaikutusten kannalta mahdollisimman turvalliset ja vähän haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavat toimintatavat. YVA-asiakirjat ovat julkisia ja niiden tarkoitus on mahdollistaa osallistuminen myös laitoskokonaisuuteen perehtymättömälle.

YVA-menettelyn edellyttämisen perusteet ja arvioitava hankekokonaisuus

TVO:n YVA-ohjelman mukaan hankkeeseen sovelletaan YVA-menettelyä Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) liitteen 1 kohdan 7 b nojalla. Asiaa on perusteltu asianmukaisesti, mutta lyhyesti, Reaktorin lämpö-tehon korottaminen kuuluu hankeluettelon kohdan 7b (ydinvoimalaitokset) mukaisesti arvioitaviin hankkeisiin.

Yleisesti on ymmärrettävää, että uusia ydinvoimaloita koskevat hankkeet, kuten uuden Olkiluodon OL3-laitosyksikön rakentaminen, aiheuttavat merkittäviä ympäristövaikutuksia ja ne edellyttävät YVA-lain mukaista arviointimenettelyä. Sen sijaan nyt käsittelyssä olevat OL1- ja OL2-laitosyksiköt ovat toimineet vuosikymmeniä, ja toiminta on ollut ympäristön kannalta varsin tasaista. Esitetyntä kaltaista ydinvoimalan laitosyksiköiden käyttöään pidentämistä ja lämpötehon korottamista ei välttämättä ymmärretä samalla tavalla ympäristövaikutusten kannalta merkittäväksi kuin uuden pienemmänkin hankkeen vaikutuksia. Kuitenkin YVA-laki edellyttää vaikutusten arviointia tältä hankkeelta. ELY-keskus näkee tärkeänä, että arviointiselostuksessa täsmennettäisiin ja laajennettaisiin kuvausta ja perusteluja, miksi YVA-laki edellyttää YVA-menettelyä OL1 ja OL2-laitosyksiköiden käyttöään pidentämistä ja lämpötehon korottamista koskevalta hankkeelta.

YVA-laki korostaa, että merkittäviä arvioitavia ympäristövaikutuksia voi muodostua hankkeen elinkaaren eri vaiheissa, joten vaikutuksia tulee arvioida hankkeen alusta sen päättymiseen. Arviointiohjelman sivulla 27 on tuo-tu esille, että ydinvoimalan käytöstä poistamisesta laaditaan suunnitelma viranomaisille kuuden vuoden välein. Kuitenkin sivulla 12 kappaleessa 1.3. YVA-menettelyssä tarkasteltavat vaihtoehdot on esitetty, että OL1- ja OL2-laitosyksiköiden käytöstä poistolle laaditaan erillinen YVA-menettely ydinvoimalan purkamiseen liittyvästä vaikutuksista, kun käytöstä poistaminen tulee ajankohtaiseksi.

Arviointiohjelmasta jää kuva, että laitoksen käytöstä poistoa ei ole tarkoitus käsitellä ja sen vaikutuksia arvioida mitenkään tämän arviointimenettelyn yhteydessä. Kuitenkin nykyinen ydinvoimalan laitosyksiköiden OL1 ja OL2 käyttöluva on myönnetty vain vuoteen 2038 saakka. Ajankohta ei ole ajallisesti siten kovin kaukana. On varmasti tarpeellista, että ydinvoimalan laitosyksikön käytöstä poistamisesta laaditaan erillinen YVA-menettely.

Kun ydinvoimalaitoksella on jo olemassa kuuden vuoden välein päivitettävä käytöstä poistamissuunnitelma, niin asiakokonaisuuden ottaminen osaksi myös tätä arviointimenettelyä ei ole kohtuuton lisäys. Mikäli hankkeen vaihtoehto VE0 toteutuu ja laitosyksiköiden käyttöikä ei pidennetä vuodesta 2038, niin kaikille viranomaisille ja myös muille osallisille on tärkeää tietää, mitä todennäköisiä vaikutuksia aiheutuu ja miten heidän tulisi varautua tilanteeseen, kun laitosyksiköiden käyttö päättyy vuonna 2038. Toisaalta on myös hyvä arvioida, mitä tarkoittaa Suomen energianhuollon ja ympäristön kannalta se, jos laitosyksiköiden OL1 ja OL2 käyttöikä ei pidennetä.

Jätehuolto

Arviointiohjelman jätehuoltoa koskevissa kappaleissa huomioidaan laitoksella syntyvät radioaktiiviset ydinjätteet, joita on voimakkaasti säteilevä käytetty ydinpolttoaine, joka välivarastoidaan KPA-varastolla ja loppusijoitetaan Posivan toimesta Olkiluodon kapselointilaitokselle noin 400 metrin syvyyteen. Vuosittain syntyvän korkea-aktiivisen ydinjätteen määrän ei esitetä lisääntyvän nykyisestä määrästä 19 t/a.

YVA-ohjelmassa tuodaan esille syntyvät hyvin matala-, matala- ja keskiaktiiviset voimalaitosjätteet, esimerkiksi huoltojätteet ja vesien puhdistuksesta syntyvät jätteet ja niiden käsittely. Jätteet käsitellään aktiivisuutensa perusteella joko matala-aktiivisen jätteen (MAJ) tai keskiaktiivisen jätteen varastolla (KAJ). Kontaminoitu metalliromu dekontaminoidaan. Aktiivisuutensa perusteella jätteet loppusijoitetaan voimalaitosjäteluolaan (VLJ-luola) tai suunnitteilla olevaan hyvin matala-aktiivisen jätteen maaperäloppusijoitustilaan (HMAJ). Keskimäärin tämänkaltaista jätejätettä syntyy noin 50 m³/a. ELY-keskuksen mielestä tulee selvittää, mitä lupia edellytetään matala-aktiivisen jätteen loppusijoittamiselta maaperään.

TVO:n arviointiohjelman mukaan OL1- ja OL2 -laitosyksiköiden käyttöiän pidentämistä tehdään jo toista kertaa ydinvoimalan alkuperäiseen käyttöikäsuunnitteluun verrattuna. Laitosyksiköiden käyttöikää, sen pidentämistä ja käytönaikana tehtävää huoltoa on kuvattu kappaleessa 3.1. asianmukaisesti. Kaiken kaikkiaan ydinvoimalassa todetaan tehtävän jatkuvasti huolto-työtä, jonka tarkoituksena on huolehtia laitoksen käytettävyydestä ja turvallisuudesta. Lisäksi todetaan, että rakenteiden väsymistä tarkkaillaan ja teknologisten sekä lainsäädännön vaatimusten muuttuessa laitteita uusitaan.

Kun ydinvoimalan käyttöikää pidennetään, niin on otaksuttavissa, että se edellyttää esitetyn kaltaisia mittavia huolto- ja kunnossapitotoimia ja tällöin muodostuu myös käytöstä poistettavaa metalliromua tai muuta purkujätettä. Tämän kaltaisista jätejakeista, niiden määrästä, käsittely- tai hyödyntämis-toimista ja niiden ympäristövaikutuksien arvioinnista on esitetty lyhyt kuvaus tekstissä ja taulukossa 2. Taulukoissa 1 ja 3 muodostuvat jätteet on kuvattu varsin yleisluonteisesti, joten kokonaiskuvan saaminen ”Muista jätteistä” on arviointiohjelman mukaan vielä vaikeaa. Kuitenkin näistä muista jätteistä todetaan vuosittain olevan vaarallisia jätteitä 219 t/a. Mitä tämä jätejäte sisältää ja miten ne käsitellään? Lisäksi jätteet otsakkeen yhteydessä käytetään arviointiohjelmassa termiä sivutuotteet. Arviointiohjelmasta jää epäselväksi, muodostuuko ydinvoimalan laitosyksiköissä joitakin sivutuotteita.

Laitoksen käyttöön liittyvät riskit

Ydinvoimaloiden käyttöön liittyä aina kohonnut riski, ja niistä voi pahimmillaan aiheutua erittäin pitkäaikaisia ja laajoja ympäristöhaittoja. ELY-keskus näkee erityisen tärkeänä, että OL1 ja OL2 käyttöiän pidentämistä ja tehon kasvattamista koskevassa arviointimenettelyssä kiinnitetään huomiota laitoksen ja sen muutoksen aiheuttamiin mahdollisiin riskeihin ja poikkeuksellisten tilanteiden hallintaan.

Arviointiohjelman mukaan arviointiselostuksessa tullaan tarkastelemaan vakavaa reaktorionnettomuutta ja sen aiheuttamia vaikutuksia. Esitetty selvitys on tarpeellinen tässä hankkeessa. ELY-keskus näkee tärkeänä myös sen, että arviointiselostuksessa pohditaan ja eritellään syytä, jotka voivat johtaa laitoksella vakavaan reaktorionnettomuuteen, sen uhkaan tai muuhun poikkeukselliseen tilanteeseen. Syiden erittely on tärkeää, jotta riskien ja poikkeuksellisten tilanteiden toteutumista ja merkittäviä vaikutuksia voidaan ehkäistä.

Arviointiselostuksessa vaikutusten arvioinnin tuloksena on tarpeen esittää riskeille todennäköisyystarkastelu, jonka perusteella voidaan arvioida, ovatko laitoksen toteutusvaihtoehdoissa (VE1 ja VE2) suunnitellut muutokset ympäristön kannalta turvallisia. Vaihtoehdoissa suunnitellut laitosyksiköiden muutokset tulee olla mahdollista toteuttaa vain, jos

laitokseen liittyvät arvioidut riskit voidaan pitää hyväksyttävällä tasolla. Mikäli joltain osin riski todetaan liian suureksi, niin tällöin on mahdollista, että todennäköinen vaihtoehto on VE0 eli nykyistä laitossyöksiköiden käyttöikä ei jatketa vuodesta 2038.

ELY-keskus on kiinnittänyt tässä lausunnossaan kohdassa vesistövaikutukset huomiota myös riskeihin, joita saattaa liittyä meriveden lämpenemiseen yleensä ja Olkiluodon laitossyöksiköiden jäähdytysvesien ottoon merestä. Merestä on jo havaittu vieraslajeja, jotka voivat lisääntyessään vaikuttaa myös laitoksen jäähdytysveden ottoon. Herää kysymys, onko mahdollista, että havaitut vieraslajit kasvavat jatkossa liikaa jäähdytysvesiputkistoissa ja vaikuttavat riittävän jäähdytysveden saantiin? Arviointiselostuksessa tulisikin kuvata, liittyykö ydinvoimalaitoksen jäähdytysvesien käyttöön tulevana vuosina lisääntyvää riskiä ja miten tätä riskiä voidaan vähentää.

Toisaalta meren laskettavan jäähdytysveden lämpeneminen yhdessä ilmastonmuutoksen aiheuttaman meriveden lämpenemisen kanssa voi vaikuttaa merenlahdessa eläviin kotoperäisiin ja vieraslajeihin. Aiheutuuko aiempaa lämpimämpänä johdettavasta jäähdytysvedestä lisääntyvää riskiä eliöstölle?

Vesistövaikutukset

Olkiluodon ydinvoimala-alue rajoittuu kahteen rannikkovesimuodostumaan: Olkiluodonvesi-Haapasaarenvesi sekä Rauman ja Eurajoen saaristo. Vesi-muodostuman Olkiluodonvesi-Haapasaarenvesi ekologinen tila on tyydyttävä ja vesimuodostuman Rauman ja Eurajoen saaristo ekologinen tila oli hyvä viimeisimmässä vuoden 2019 luokittelussa, jolloin käytettiin vuosien 2012–2017 aineistoa. Kyseisten vesimuodostumien kemiallinen tila luokiteltiin tuolloin kuitenkin hyvää huonommaksi. Vesimuodostumien luokittelu päivitetään seuraavan kerran vuonna 2025. Ohjelmassa on laajasti kuvattu läheisten vesimuodostumien nykyistä tilaa, niihin vaikuttavia tekijöitä sekä otettu huomioon aluetta koskeva vesienhoitosuunnitelma ja merenhoito-suunnitelma sekä niiden tavoitteet.

Kappaleessa 5.7.8. on mainittu merialuesuunnittelu yleisesti. Ote merialue-suunnitelmasta hankkeen ympäristössä tulee esittää laajemmin arviointi-selostuksessa.

TVO:n arviointiohjelmassa on tunnistettu asianmukaisesti hankkeen merkittäväksi vaikutukseksi jäähdytysveden meriveteen aiheuttaman lämpökuorman kasvu.

Arviointiohjelmavaiheessa on arvioitu, että vaihtoehdon VE2 mukainen tehonkorotus vaikuttaisi vesistöön johdettavan jäähdytysveden mereen vaikuttavaan lämpökuormaan. Vesistöön johdettava lämpökuorma kasvaisi tällöin vuositasolla 98 000 terajoulesta 109 000 terajouleen. YVA-ohjelman mukaan OL1-, OL2- ja OL3 -laitossyöksiköiden käyttämän jäähdytysveden määrä olisi yhteensä noin 133 m³/s. Vesistöön purettavan jäähdytysveden määrän ja laadun esitetään pysyvän entisellään, mutta jäähdytysveden lämpötila nousee nykyisestä 10o C:sta 11o C:een. Jäähdytysvesi johdetaan Olkiluodon saaren länsipäässä sijaitsevaan Iso Kaalonperän lahdelta purku-tunneleita ja poistokanavia pitkin. Voimassa olevan ympäristöluvan nojalla mereen johdettava lämpökuorma saa olla enintään 205 000 TJ vuodessa.

Vaikutustenarviointi on arviointiohjelmassa esitetty tehtävän pääosin riittävällä tavalla, kun arvioidaan vaikutuksia merialueen fysikaaliskemialliseen vedenlaatuun ja jäätilanteeseen sekä

mahdollisia epäsuoria vaikutuksia vesieliöstöön sekä vaikutuksia meren ekologiseen ja kemialliseen tilaan eri vaihtoehdoissa. Arvioinnin esitetään perustuvan asiantuntija-arvioon ja lämpimän jäähdytysveden leviämismallinnukseen. Vaikka lämpökuormituksen suurimmat vaikutukset kohdistuvatkin veden pintakerrokseen, tulee ELY-keskuksen mielestä vaikutusten arvioinnissa tarkastella koko vesipatsasta ja myös meren pohjaa.

Arviointiohjelman mukaan ydinvoimalaitosyksiköiden vaikutuksia Olkiluodon edustan meriveden laatuun ja merialueen biologiseen ympäristöön on tarkkailtu pitkäkestoisesti, joten merialueen tila ja siinä tapahtuneet pitkäaikais-muutokset tunnetaan hyvin. Tutkimusalueen kasvukausi on pidentynyt lämpökuorman seurauksena, sillä jääpeite muodostuu myöhemmin ja vastaavasti jäät sulavat keväällä aikaisemmin. Lämpökuorman vaikutuksesta veden lämpötila kohoaa, mikä nopeuttaa vesieliöiden, kuten levien kasvunopeutta ja edelleen alueen rehevöitymistä.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tekee Olkiluodon ydinvoimalan edustan merialueen fysikaalis-kemiallista ja biologista velvoite-tarkkailua ja tulosten perusteella tiedetään, että rehevyyttä ja levätuotantoa kuvaava a-klorofyllipitoisuus on jäähdytysvesien vaikutusalueella kaksinkertaistunut vuodesta 2010 vuoteen 2022 mennessä, jolloin se oli tasolla 5 µg/l. Hyvän ekologisen tilan yläraja on 2,7 µg/l ja tyydyttävän 5,4 µg/l. ELY-keskus on käyttänyt lähteenä KVY Tutkimus Oy: Olkiluodon edustan meri-alueen fysikaalis-kemiallinen ja biologinen tarkkailu vuonna 2022, kuva 7.6.

Yleisellä tasolla lämpökuorman ja merialueen tilan rehevöityminen tunnetaan, mutta ei yksityiskohtaisesti. Miksi esimerkiksi levätuotanto tutkimus-alueella kasvaa jatkuvasti, vaikka lämpökuorman määrässä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia? Olkiluodon laitossyksikkö OL 3 käynnistyi 16.4.2023. Vuoden 2022 tarkkailussa havaittiin, että elokuussa pohjan läheiset kokonaisfosforipitoisuudet olivat 4–15 kertaa korkeampia kuin pinta-veden maksimipitoisuudet (18 µg/l). Raportin mukaan havaitut pitoisuusnousut voivat johtua lämpötilakerrosteisuudesta ja alhaisesta happipitoisuudesta pohjassa, jolloin pohjasedimenttiin varastoituneet ravinteet alkavat vapautua takaisin veteen.

Kun happi loppuu pohjan läheltä, sedimentin kyky pidättää fosforia heikkenee. Tällöin fosforia vapautuu sedimentistä ja kerääntyy suuria määriä syvä-veteen. Itämerellä fosforin vapautuminen pohjasta tapahtuu yleensä loppu-kesällä. Veden kerrostuneisuus kuitenkin estää fosforin siirtymisen pintakerrokseen.

Syksyllä ja talvella meren pinnan lämpötila laskee ja veden kerrostuneisuus heikkenee. Tällöin pohjan läheinen vesi sekoittuu pintaveteen. Samalla pohjalta vapautunut fosfori sekoittuu koko vesimassaan. Keväällä kasvukauden alkaessa, vedessä on valmiiksi paljon ravinteita, mikä vaikuttaa seuraavan kevään ja kesän kasviplanktonin määrään. Täten merialue rehevöittää itse itseään.

Arviointiohjelman mukaan hankkeen aiheuttamia lämpökuormituksen vesistövaikutuksia on tarkoitus arvioida hyödyntäen YVA3D-mallinnusta. Mallinnuksen kuvauksen mukaan se on asianmukainen ja riittävä tuottamaan tietoa lämpimän jäähdytysveden leviämisestä ja sekoittumisesta merialueella. Mallinnuksella ei kuitenkaan pystytä suoraan arvioimaan, kuinka vaikutus-alueen merenpohjan ns. sisäinen kuormitus tulee muuttumaan. Olemassa olevalla velvoitetarkkailulla pystytään havaitsemaan muutokset eri veden laadun muuttujissa, mutta ei saada välttämättä selville ennakoivasti niihin vaikuttavia mekanismeja. Siksi YVA-arviointia varten tarvitaan yksityiskohtaisempaa tutkimusta Olkiluodon laitossyksiköiden lämpökuorman vaikutuksista merialueen sedimentin tilaan ja sisäisen kuormituksen säätelyyn. Pelk-kä asiantuntija-arviointi ei tällöin välttämättä riitä.

Lämpökuorman kiihdyttämä rehevöitymiskehitys ja ekosysteemin muutos aiheuttaa riskin myös ydinvoimaloiden jäähdytysveden otolle. Eliöstöön voi tulla uusia vieraslajeja, jotka aiheuttavat putkistoihin päästessään tukoksia entistä enemmän. Esimerkkejä näistä on jo saatu: vuonna 2022 tukkeutumi-sia aiheuttivat erityisesti simpukat, kuten sinisimpukka ja valesinisimpukka. Valesinisimpukan aiempi nimi oli valekirjosimpukka. Se on vieraslaji, joka havaittiin Olkiluodossa ensimmäisen kerran vuonna 2006. Loviisan ydinvoimalassa lajia on jouduttu torjumaan sekä kuumalla vedellä että kemiallisesti. Molempien ydinvoimaloiden lähivesistä on löydetty hiljattain myös toista vieraslajinilviäistä, rangiasimpukkaa. Loviisassa se on paikoin jo merenpohjan valtalaji. Vanhempi vieraslajihaitta Olkiluodossa on runkokuntia muodostava kaspianpolyppi. Sitä torjutaan merivesijärjestelmissä kemiallisesti natrium-hypokloriitin avulla. Yhteistä näille ongelman aiheuttajille on ollut, että niiden tuloa ei ole pystytty ennakoimaan, eikä niitä kaikkia ole havaittu vesistö tarkailuissa ennen kuin ne ovat päässeet jäähdytysvesien mukana putkistoihin.

Arviointiohjelman sivulla 101, taulukossa 13, kohdassa Pintavedet todetaan, että vaikutusten arvioinnissa tehdään jäähdytysvesimallinnus ja sen pohjalta tehtävä asiantuntija-arvio vaikutuksista merialueelle. Asiantuntija-arvio jäähdytysveden, käyttöveden sekä jätevesien käsittelyn ja purun vaikutuksista. Arviointiohjelman perusteella jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan tässä yhteydessä jätevesillä, kun saniteettijätevedet menevät jo nyt Raumalle puhdistamolle siirtoviemärillä. Lisäksi pintavesien tarkastelussa tulisi olla myös jäädytysveden oton vaikutukset.

Hankkeen on suunniteltu kestäväksi tarvittaessa ajallisesti pitkään. Täten hankkeen käyttämään jäähdytysveden lämpötilaan voi vaikuttaa myös ilmastonmuutos lämmittäessään merivettä. Tämä vaikutus tulee ottaa huomioon arvioinnissa.

Arviointiselostuksessa on tärkeää arvioida, mitä lämpötilan nousu merivedessä tarkoittaa meren kasvi- tai eläinlajistossa, niin kotoperäisissä lajeissa, kuin vieraslajeissa. Toisaalta on tarpeen pohtia, miten näiden muutosten seuranta ja haitallisten vaikutusten torjunta tullaan toteuttamaan. ELY-keskus tuo huomiona lisäksi esille, että sivulla 64 kuvassa 26 on esitetty Vesikasvillisuuden tutkimuslinjat. Epäselväksi jää, missä on YVA-ohjelmassa todettu vesikasviliinja G?

Talousvedet

Talouslyätevesiin tai laitoksen muihin prosessijätevesiin ei ole esitetty muutoksia. ELY-keskus esittää, että arviointiselostuksessa tulisi ottaa huomioon seuraava: arviointiohjelman sivulla 8 taulukossa 1, sivulla 33 taulukossa 3 ja sivulla 60 kappaleessa 5.7.2 esitettyihin tietoihin talouslyätevesistä: saniteettivedet/talouslyätevedet on johdettu vuoden 2023 joulukuusta lähtien Rauman jätevedenpuhdistamolle, joten talouslyätevesiä ei johdeta enää TVO:n oman puhdistamon kautta Olkiluodon merialueelle. Tämä asia on kerrottu oikein sivulla 22 kappaleessa 2.5.

Yhteisvaikutukset

Hankkeen merkittävät yhteisvaikutukset tulee ottaa arviointiselostuksessa huomioon. Suunnitellulla hankkeella on yhteisvaikutuksia ainakin Posiva Oy:n ydinjätteen loppusijoitushankkeen sekä Olkiluodon ydinvoimalan laitospäätös OL3 kanssa.

Ympäristölupaan ja vesilupaan esitetyt muutokset

Arviointiohjelman kappaleessa 10.1. on kuvattu Ydinenergiain mukaiset päätökset ja luvat. Kohdan 10.4.3. otsikkoa voisi täsmentää muotoon ympäristölupa ja vesitalouslupa.

Arviointiohjelmassa on esitetty, että Olkiluodon ympäristölupaa tulisi muuttaa vaihtoehtojen VE2a ja VE2b toteutuessa, koska lämpökuorma ja jäähdytysveden lämpötila merialueelle muuttuu ympäristöluvassa annetusta. ELY-keskuksen mielestä on tarpeen arvioida lisäksi tarvitaanko vesitalouslupaan muutosta sekä hyvin matala-aktiivisen jätteen loppusijoittamislupaan maa-perään.

ELY-keskus tuo huomiona esille, että kohdassa 10.4.3 on tuotu esiin vain osa laitoksen ympäristöluvista ja valitusviranomaisten päätöksistä. Esityksestä mm. puuttuivat Vaasan hallinto-oikeuden päätös nro 18/0157/2, 20.6.2018 ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston antama päätös runkopolyypin torjunnasta nro 247/2021.

Alueidenkäyttö

Arviointiohjelman kappaleessa 5 on kuvattu yleisellä tasolla hankealueen nykytilaa ja kappaleessa 5.1. maankäyttöä ja kaavoitusta, sekä niiden keskeisiä määräyksiä ja tavoitteita. Esitys on pääosin asianmukainen. Arviointiselostuksessa tulisi tarkentaa esitystä, mikä on alueelle laadittujen kaavojen tavoite ja toisaalta mitä valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita alueelle kohdistuu.

Kaavojen ja kaavoitusprosessien osalta arviointiselostuksessa on tarpeen kuvata myös vireillä olevat merkittävät maankäytönsuunnitelmat, kuten Satakunnan maakuntakaava 2050, joka laaditaan kokonaisuusmaakuntakaavana ja jonka luonnos asetettaneen nähtäville jo kesän 2024 kuluessa. Aluetta koskevassa Olkiluodon osayleiskaavassa on todettu mm. yleismääräys alimmasta rakentamiskorkeudesta ja se tulee ottaa huomioon hankkeen arviointiselostuksessa.

Alueella on voimassa asemakaava Eurajoen kirkonkylän rakennuskaavan muutos. Voimassa olevasta asemakaavasta tulee esittää kaikki hanketta koskevat kaavamääräykset. Arviointiohjelmassa tulee esittää määräykset, jotka koskevat mm. peittolukua, rakennusoikeutta, vesikatkon ylimmän kohdan korkeusasemaa sekä yleisesti sitä aluetta, joka koskee hankealuetta.

ELY-keskus esittää huomion arviointiohjelman kuvassa 16 esitettyyn tekstiin, jossa todetaan: Olkiluodon alueen asemakaavamuutos on tullut lainvoimaiseksi 2.1.2023. Asemakaavamuutos ei toistaiseksi näy Eurajoen kunnan ajantasa-asemakaavassa. Asemakaavanmuutos löytyy Eurajoen verkkosivujen kaavayhdistelmän kohdasta ”Olkiluoto kaavat”.

Maisemavaikutukset

Olkiluodon ydinvoimalan maisemavaikutuksia on esitetty arvioitavan noin viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Tämä etäisyys lienee maisemavaikutusten arvioinnin osalta riittävä, mikäli uudisrakennuksia ei toteuteta hankkeen yhteydessä. Rakentamisen laatu, määrä ja korkeus sekä tarvittavat varastot tulee kuitenkin havainnollisesti kuvata arviointiselostuksessa. Rakentamisen vaikutuksia tulee arvioida sekä suhteessa maisemaan, että kaavamääräyksiin.

Muut huomiot

Arviointiselostuksen yksityiskohtia on tarpeen täsmentää. Arviointiohjelmassa käytettyjä kaikkia lyhenteitä, kuten VLJ-luota ei ole kuvattu liitteessä 1 termit ja lyhenteet.

Lausunnon on esitellyt johtava asiantuntija Asta Asikainen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Anu Lillunen. Asia on hyväksytty viraston sähköisessä asian-hallintajärjestelmässä, mistä on merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

Lillunen Anu
Varsinais-Suomen ELY

Asikainen Asta
Varsinais-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat-vastuualue